

Взаємозв'язок інфляції та безробіття: теорія та реальні показники української економіки

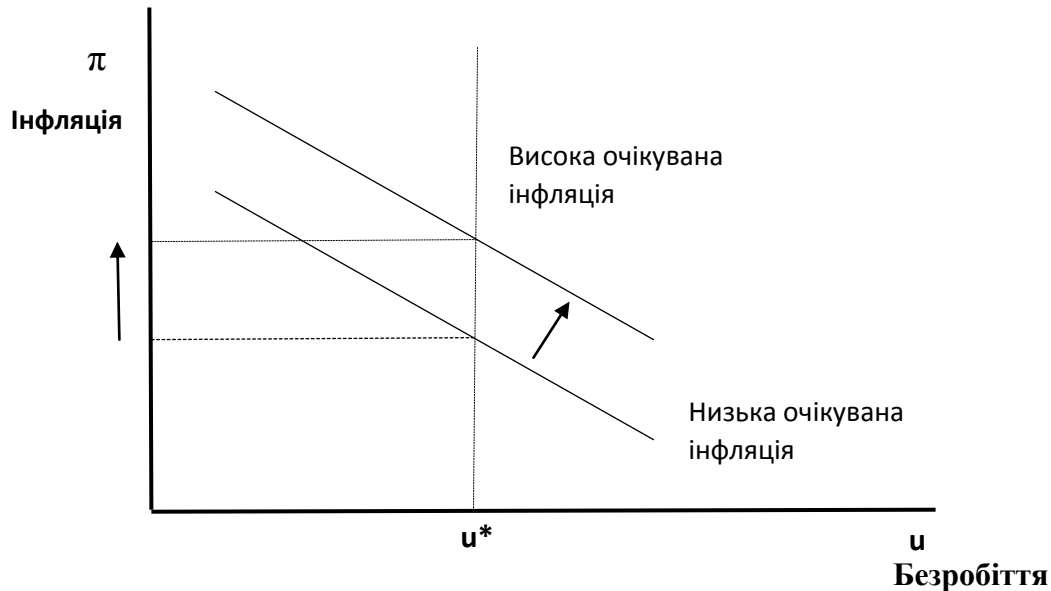
Лозовий Сергій Вячеславович, Шейко Олексій Андрійович
Науковий керівник доц., к.е.н. Соболєва О.П.
Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ УБС

Дослідження взаємозв'язку інфляції та безробіття як основних проявів макроекономічної нестабільності та напрямків макрополітики є особливо актуальним. Важливою ця проблема є і для України, тому що є аналітичним інструментом для формування макроекономічної політики, за даними Держкомстату, 2015 р. був завершений з інфляцією у 43,3%, а з початку 2016 р. інфляція склала всього 9 % . При цьому, за офіційними даними, рівень безробіття у січні 2016 р. склав 9,3%.

У науковій економічній літературі проблемам інфляції, безробіття та їх взаємозв'язку присвячена низка праць. Досліджуючи монетаристський підхід до аналізу взаємозв'язку інфляції та безробіття виділяємо перш за все праці американських економістів, лауреата Нобелівської премії з економіки 1976 р. М. Фрідмена, який здійснив глибокий теоретичний та емпіричний аналіз даних економічних процесів на основі включення адаптивних очікувань та запровадив в економічну науку поняття «природний рівень безробіття», а також Е. Фелпса, який розробив відповідну економетричну модель, модифікувавши вигляд кривої Філіпса для довгострокового періоду. Представники нової макроекономіки, головним чином Р.Лукас, при аналізі взаємозв'язку інфляції та безробіття спиралися на гіпотезу раціональних очікувань та непередбачувані шоки екзогенного та ендогенного характеру. Продовжили дослідження в даній галузі відомі західні вчені, серед яких особливо слід виділити представників нового кейнсіанства Дж.Тейлора, Г.Кальво, К.Шапіро, Дж.Стігліца, Л.Болла, Г.Менк'ю, Д.Ромера, Дж.Галі, М.Гертлера, М.Вудфорда, П.Кругмана, які акцентували увагу на асиметричності інформації і різноманітності економічних суб'єктів та їхньому визначальному впливі на вигляд кривої Філіпса. Новітній підхід до аналізу інфляції розробили і представники монетарного посткейнсіанства, зокрема Т.Пейлі створив модель інфляції, обумовленої конфліктами.

В умовах приближення до економічного потенціалу, виникає природня альтернатива між зростанням зайнятості, з однієї сторони, та зростанням рівня інфляції – з другої. Збільшення зайнятості і зниження безробіття супроводжується зростанням інфляції попиту, так як в економіці постійно зменшується об'єм невикористаних ресурсів, та розширювати виробництво доводиться за рахунок “переманювання” ресурсів

з однієї фірми до іншої, та з однієї сфери в іншу, шляхом підвищення ставок заробітної плати та цін на інвестиційні товари. Отже, у короткостроковому періоді між рівнем інфляції та безробіття спостерігається обернена залежність, котра трактується як крива Філіпса.

Є кілька різних сценаріїв, в яких інфляція може викликати безробіття. Тим не менш, не існує прямого зв'язку між ними. Часто ми помічаємо компроміс між інфляцією і безробіттям - наприклад в період сильного економічного зростання і зниження рівня безробіття, ми бачимо зростання інфляції. Також важливо мати на увазі (особливо в нинішніх умовах), що якщо економіка має дефляцію або дуже низьку інфляцію, то це може допомогти стимулювати зростання і зменшення безробіття. Інфляція може привести до безробіття, якщо: невизначеність інфляції призводить до зниження інвестицій і зниження темпів економічного зростання в довгостроковій перспективі; інфляційне зростання є нестійким і призводить до підйомів і спадів економічного циклу; інфляція призводить до зниження конкурентоспроможності і експортного попиту, в результаті чого збільшується рівень безробіття в експортному секторі.

Табл. 1.1. Динаміка рівнів інфляції та безробіття в Японії

Рік	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Інфляція (%)	4,4	4,1	3,8	4	5,1	5	4,6	4,4	4	3,6
Безробіття (%)	-0,3	0,3	0	1,4	-1,4	-0,7	-0,3	0	0,4	2,8

Табл. 1.2. Динаміка рівнів інфляції та безробіття в Україні

Рік	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Інфляція (%)	110,3	111,6	116,6	122,3	112,3	109,1	104,6	99,8	100,5	124,9
Безробіття (%)	7,8	7,4	6,9	6,9	9,6	8,8	8,6	8,1	7,7	9,7

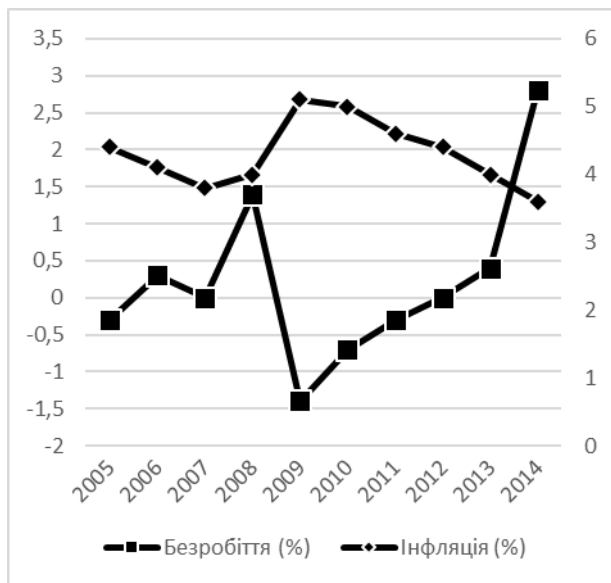

Рис.1.1. Динаміка рівнів інфляції та безробіття в Японії

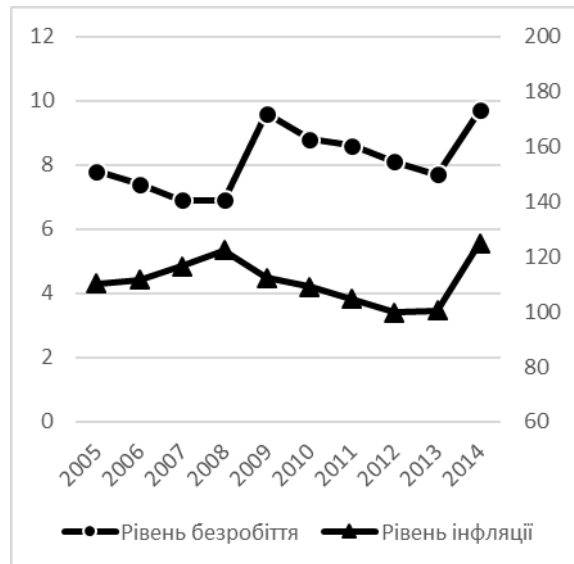

Рис.1.2. Динаміка рівнів інфляції та безробіття в Україні

Наведені графіки відображають взаємодію рівня інфляції та безробіття в Японії та Україні. При цьому у Японії спостерігається обернена залежність між цими показниками, котра підтверджує взаємозалежність інфляції й безробіття, що була описана Філіпсом. Винятком є лише період з 2006 по 2008 рік, протягом якого тривала світова криза. В Україні подібна залежність прослідковується до 2009 року, а потім трансформується в прямолінійну. Це пов'язано з наслідками світової кризи та низкою інших особливостей країни: високим рівнем корумпованості всіх сфер господарювання та державного сектору, залучення позик та додаткова емісія використовуються більше для підтримки золотовалютних резервів на певному рівні, що ще більше погіршує становище країни – грошова маса збільшується а ВВП залишається незмінним.

Отже, виходячи з усього проаналізованого раніше, закономірність, описана кривою Філіпса працює не завжди, найяскравіше це прослідковується у кризові часи, коли інфляція досягає галопуючих темпів, або навіть стає гіперінфляцією.

Список використаної літератури:

1. Агапова Т.А. Макроэкономика: [навч. посіб.] / Т.А. Агапова, С.Ф. Серьогіна. - М. : «Дело и Сервис», 2004. – С. 60-61
2. Макконнелл К.Р. Экономикс: Принципы, проблемы и политика / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю. – М.: Республика – 1992. – С. 338-341
3. Central Intelligence Agency [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/index.html>